

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Ачкасова Л.М., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

lachkas@ukr.net

В сучасних умовах відбуваються зміни в процесі навчання, які припускають розробку концепції самоосвіти. Зараз пріоритетними є інтереси особистості, що є адекватним наявним тенденціям суспільного розвитку. На передній план виходять самостійний пошук знань та індивідуальна творчість.

Практика навчання показує, що знання, здобуті самостійною працею значно впливають на творче вирішення професійних завдань, впевнене відстоювання своїх позицій випускниками вищих навчальних закладів.

Здатність людини досягти рівня, адекватного його амбіціям, цілком залежить від індивідуальної залученості студента в самостійний процес освоєння знань. Тому професійна підготовка студентів полягає і в необхідності надання фундаментальних знань, що стануть основою для самостійного навчання студентів в потрібному їм напрямку. Це підвищує і якість підготовки фахівців.

В ході організації самостійної роботи студентів (СРС) викладач має вирішити наступні завдання: поглиблювати, розширювати професійні знання студентів і формувати у них інтерес до навчально-пізнавальної діяльності; розвивати у них самостійність, активність, відповідальність;

навчити студентів опановувати прийоми процесу пізнання; розвивати їх пізнавальні здібності.

Виділяють два рівня самостійної роботи: та, що керується викладачем і власне самостійна робота. Перший рівень є найбільш значущим, тому що він дозволяє за вказівками викладача студентам набувати і вдосконалювати знання, вміння, навички і накопичувати досвід практичної діяльності.

Розрізняють такі рівні самостійної роботи: тренувальний, реконструктивний, творчий.

Мета самостійної тренувальної роботи - закріпити знання, сформувати уміння і навички.

Мета самостійної реконструктивної роботи - навчити студентів основам самостійного планування своєї творчої діяльності.

Самостійна творча робота навчає основам творчості, перспективного планування наукового дослідження.

Для підвищення ефективності самостійної роботи студентів (СРС) необхідний комплексний підхід до її організації. Важливим стає контроль якості виконання самостійної роботи з використанням різних форм контролю.

Для організації СРС необхідна робоча програма з виділенням тем і завдань для самостійної роботи, наскрізний план на семестр, навчально-методичні матеріали і матеріали для діагностики рівня підготовленості студентів.

Важливим в організації СРС є визначення цілей роботи студентів, установча лекція та індивідуально-групові консультації, під час яких відбувається роз'яснення форм самостійної роботи і її контролю, встановлюються терміни, визначаються форми подання проміжних результатів.

Для того, щоб студенту цікаво було займатися СРС, викладач повинен забезпечити позитивну мотивацію такої діяльності, перевіряти проміжні і кінцеві результати, організовувати самоконтроль і взаємоперевірку.

Багато вчених наполягають на єдності трьох взаємопов'язаних форм СРС: внеаудиторній, аудиторній і творчій самостійній роботі.

Студент має вміти застосувати отримані знання і навички для аналізу ситуації і вироблення правильного рішення, для формування власної позиції і точки зору на вирішення проблем.

Для підвищення ефективності СРС необхідно правильно поєднати обсяги аудиторної та самостійної роботи, правильно організувати аудиторну і позааудиторну роботи студента, забезпечити студента необхідними методичними матеріалами і організувати контроль СРС.

Важливим у підвищенні ефективності СРС є ретельна підготовка викладачем домашніх завдань, які повинні бути різноманітними за видами діяльності, характером виконання, за цілями і рівнем прояву пізнавальної активності студентів. Формуванню компетенцій фахівця сприяє рішення задач різного рівня складності. Цікавими є нестандартні форми організації домашньої роботи (проведення тематичних екскурсій, екскурсій на підприємства, олімпіад, конкурсів, гурткова робота). Самостійна робота формує самостійність як рису характеру.

Цікавою формою СРС є «ділові ігри». Доцільно використовувати цю форму на старших курсах. Найбільш цікавими для студентів темами гри є конкретні професійні ситуації або завдання, що носять прикладний характер: завдання ситуаційного моделювання з актуальних проблем і т.д.

На семінарах і практичних заняттях студентам можна запропонувати виконати СРС як індивідуально, так і творчими групами, кожна з яких розробляє своє завдання. Рішення проблемної задачі потім рецензується

іншою групою. Значно підвищує роль СРС публічне обговорення та захист свого варіанту і мотивують до її якісного виконання завдання.

Для активізації самостійної роботи необхідно щоб студент відчував корисність виконуваної роботи; приймав участь в творчій діяльності; в олімпіадах з навчальних дисциплін і конкурсах науково-дослідних робіт; в навчальний процес вводились активні методи ігрового тренінгу; використовувались мотивуючі фактори контролю знань, заохочення студентів за успіхи в навчанні і творчій діяльності і санкції за погане навчання; відбувалась індивідуалізація завдань, які повинні постійно оновлюватися і щоб викладач був прикладом для студента як творча особистість і професіонал

Таким чином, самостійна робота студентів є найважливішим засобом забезпечення практичної спрямованості навчання. Головне, щоб студент навчився самостійно керувати власною академічною діяльністю.

Література:

1. Гончарова Ю. А. Организация самостоятельной работы студентов. Методические рекомендации для преподавателей. – Воронеж, 2007. [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://econ.vsu.ru/downloads/havactik/samrab.doc>
2. Иншакова Е. В. Инновационные формы организации самостоятельной работы студентов // Иншакова Е. В., Сиволапова А. К. [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/innovatsionnye-formy-organizatsii-samostoyatelnoy-raboty-studentov>
3. Третьякова Е. М. Организация самостоятельной работы студентов как формы учебного процесса в вузе / [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/organizatsiya-samostoyatelnoy-raboty-studentov-kak-formy-uchebnogo-protsessa-v-vuze>